

تاریخ عثمانی انجمنی
۱ تشرین اول
۱۳۳۳
سکرنجی سہ
نومبر ۲۶
مجموعہ سی

طوبقو سراي هايوننده

صفه = مصطفي پاشا كوشكي

اندرون هايون مباني مهمه سندن معدود بولان بوكوشكي مورخين
سابقه من (صفه) ناميله ذكر ايدرلر. كوشكه ، اندرون تاريخ قيمنداري
يازان مرحوم عطا بك ايله لطائف اندرون صاحبي اندرونلي حافظ الياس
بك (مصطفي پاشا) ، و اندرون خلقي ده (قره مصطفي پاشا) نامني
ويره رك ياد ايتكمده ايسده كوشكك پاشايه نسبتى حقه ده بر معلومات اعط
ايدم مامكده درلر .

اندرونده صفه ، قديم ايامده آرامگاه هايون بولان خانه خاصه ايله
روان قصر همايوني و شمديكي وضعته واليوم خرقة سعادت جناب
بيغميرينك و امانات مقدسه و ميركه نك محفظه احترامى اولان دائره جليله
بيشكاهنده كي لاله باغچمى محليه جوارينه اطلاق اولنور .

كوشكده بو محله كاڭن اولوب بوغاز ايچنه ناظر سد اوزرينه انشا
ايدلش وقابوسى بالاسنده محرر كتابه ده (صفه) نامي محكوك بولنش
اولسنه كوره كوشك نام اصليستك صفه اولديني شهبه سز ايسده (مصطفي
پاشا) و يا (قره مصطفي پاشا) نامريله ياد اولمى ده بستان اساسز
اولماق لازم كله چكي ملاحظه سيله بواسر اوزرينه تبعات اجرا و تاريخله
اشتغال ايدنرك معلوماته مراجعت ايدليسه ده شمدى به قدر قاعبخش
بر معلومات استحصال اوله مدى . يالكتر موجود بنانك تعمير صورتيله
وجوده كتورلديكي صوك كتابه ده كوسترلسنه نظراً بوتيميرك مصطفي
پاشا لردن برينك نظارتى آئنده اجرا ايديله رك نامنك كوشكه اضافه
قئديني احتمالي وارد خاطر اولش و كوشكك ايكنجى دفعه تعميرى ۱۱۶۶
تاريخنده وقوعبولسى و بو تاريخده ميرآخور مصطفي پاشانك صدر اعظم

بولنسی و تعمیراتده صدر اعظمك اهتمامی سبق ایلدیکی کتابه تاریخیده
مستور بولنسی بواختالی تقویه ایتمکده بولنشدر . سابقلرده سرای
داخلنده یاییلان کوشكلرك اسحق پاشا و سان پاشا کی کوشكك بنا
امینلکنده بولنانلرك اسلرینه نسبت ایدیلهرک یاد ایدلیکنك امثالی
اولنه باقیلورسه بواختال مستبعد اولماق لازم کلیر .

وقعه نویسلر بوکوشکدن، جتیمکان سلطان احمد خان ثالث حضرتلری
صدر اعظملردن اولوب بری غرائب اجرا آتیه، دیگرری پروت مظفریت
(۱۱۲۳) معلومه‌سی مناسبتیه اشتها ایدن قلابلی قوز احمدپاشا وبالطه‌جی
محمد پاشالردن دارالسعاده اغاسی الیه مهر صدارتک محل استردادی
اولق و قریم خانی دولتکرای ثانیك ایلک دفعه اولهرق صدر اعظمه
برابر حضور هایونه قبول ایدلیدیکی محل بولنق وسیله‌یه بحث ایدرلر .
قریم خانی بوملاقاده ، مسقوفلرك نقض عهد خصوصنده کی تشبیرینی
عرض وایضاح ایلدیکی صرمده ایکی یوز سندهبرو مسقوفلرك مملکتیز
علپنده برورده ایلدکری استیلاسیاسی اساسنی کشف صورتیه: وپادشاهم
مسقوفلرك عهد و صلحه اعتماد اولنمز ، قریم مملکتی الدن کیدپور ،
روم ایللی قبضه تصرفدن چیقمه یوز طوتدی ؛ بولنرك هدف حرکتی
استانبولدر . ه زمینده مروضاتده بولندینی تاریخلرمزك ضبط ایلدیکی
وقایع مهمه‌دندر .

پروت مظفریتی انتاج ایدن روسیه سفر معلومی قراریده حضور
هایونده بالجله وزرا و علماورجال عسکریه وملکیه‌ك اشتراکیله بوکوشکده
وبرلشدر .

اون ایکنجی عصر هجری اوائله قدر سرایده انشاآت کارکیراوله‌رق
وجوده کتوریلور ایدی .

شهرده یاییلان اسلوب نوینده سرای داخلنده اخشاب قصرلر وجوده
کتورلسی آرزوسی ابتدا جتیمکان سلطان احمد خان ثالث حضرتلری

طرف هایونلرندن اظهار بیورلشدر. تعریفی صدودنده بولندیغمز کوشک بوآرزوی هایون اوزرینه اخشاب اوله رق ساحه وجوده کتورلش وهیئت اصلیه سیله زمانمزه انتقال ایتمش بر اثر بدیع عثمانی در .

کوشکه سرای هایونک اوچنجی یری دینیلان محلده واقع باغچه دن اون یدی قدمه لی اوله رق انشا ایدلش اولان مهرمر نردبان ایله چیقیلور. نردبانک اوست باشنده بر صخلق و مقابلنده کارگیر کمرلی لاله باغچه سنه کیکلمک ایچون بیوک بردمیر قابو و صخلنک صاغنده وصولنده کوشکک فوقانی اوطه سیله صفه سه کیرلک ایچون ایکی قابو اولدینی کبی صفه و اوطه داخلنده لاله باغچه سنه چیقلمق اوزره آبروجه برر قابو دها دها واردر .

نردبانک اوست باشنده اولدینی یوقاریده ذکر اولنان بیوک دمیر قاپونک دکزه ناظر جبهه سنده کوشکک تعمیر صورتیله وجوده کتورلدیکنی کوسترن :

حضرت خان احمد ذیشان که خالک در کبی . کیمیا آسا اولور چشم جهان توتیا اول شه والامکان قصر مهت لطف ایدوب . بو محل التفات پاکنه اشدی سزا صفه وقصرودر دیوار وحوض و باغچه . جمله محتاج ایدی تعمیر بربر واقعا حدلله اولدی معمور و مکمل بی قصور . اول شهنشاهه مبارک ایله بارخدا کل کبی طبع شیرینی خرم و خندان اولوب . ذوق ایده بونده کوکل خوشقلریله دایما دری داعیسی مأموراً دیدی تاریخی . صفه کوشکی اولدی حالا صفه صحن صفا

۱۱۱۶

کتابه تاریخیه سی وینه بوقاپونک لاله باغچه سنه ناظر دیگر جبهه سنده دخی بالاسی فردوس آشیان سلطان محمود خان اول حضرتلری طغرای هایونلریله موشح :

اهتمام عهد آصف ایله اعلا رایکان . عرش بلقیه موفق اولدی سلطان جهان اوماهه اوزره برتاریخ اولور که لانظیر . کل کبی یازله اسم الطف محمود خان

۱۱۶۶

قطعه تاریخی سی محرر مرمر لوحه لر موجود در .
 ایکی جناح اوزرینه انشا اولان کوشک بر جناحی صفه ودیگر جناحی
 اوطه در . صفه $۱۴,۵۰ \times ۶,۵۵$ اوطه $۶,۳۵ \times ۵,۹۵$ ابعادده در .
 بنانک سقف داخلی ایله دیوارلری طرز بدخشانی ده آجیق پنبه
 رنگ ایله ملون اولدینی کی طوانه مهارتله اعمال اوله رق جابجا نذیت
 ایدیلان اویمه وقبارتیه اشکاک اوزری مذهبدر . اویمه وقبارتیه شکلرک
 آره لرینه الوان چیچک دمتلری رسملری وضع اولتمق صورتیه ترینانته
 صرف اهتمام اولمشدر .

ایکی عصرلق بر حیات اولان بواخساب کوشک بوکون نه الواننده
 ونه ترینانته نقاست اصلیه بی اخلاص ایدر بر حال کورلما مکده در .

کوشک پنجره لری آتلی اوستلی ایکی قاتدر . فوقانی قسم پنجره لره
 چارجیوه لری آچیدن معمول و جاملری الواندر . تحتانی قسمک پنجره لری
 جامکان طرزندم انشا اولندیقندن کوشک داخلده بولانلر دکر و بانجه
 جهتلری بر حائله تصادف ایتمکسزین تماشا ایده بیلورلر .

آتلی اوستلی پنجره لره آره نه قوشاق شکلده احاطه ایتمک اوزره
 اوزرلرنده محمد خاقانی مرحومک آثار جلیله متینه لری اولان حلیه
 شریفه منظومه لرندن منتخب اییات آتیه قبارتیه اوله رق یازیلی تحته
 لوحه لر موضوعدر :

بسمیله ایده لم فتح کلام	فتح اوله تا بومعتای بنام
اولسه بسمله رسمی محدود	جنس اشیا ده اولورمیدی وجود
بیلمین شوکت بسم اللهی	آکلز سر کلام اللهی
بارک الله زهی سر لطیف	بولور آنکله شرف نظم شریف
کوره عزتله سطور مصحف	قرشو طور زرا که کویاصف صب
ابتداسنده اولان باسی انک	باشلری تاجیدرر اسمانک

فکر ایدرسک او حروف محدود اولدی سر حد اقالیم شهود
 باغ وحدتده نم لطفله پر کوییا بسمله بر سنبدر
 ناظر اولک اکا آینه مثال کورینور عارض لطف متعال
 کوسترر آینه سی بسمله نک حلیه پاکن اووجه حسنک
 اتفاق ایتدی بومناده ام ازهراللون ایدی فخر عالم
 قبلامشدی یوزنی نور سرور سورده نور ایدی یا مطلع نور
 وجه بر آقک اصحاب صفا حرقی غالب ایدی دیر حتی
 اکا ویرمشدی کمال زینت کاتب چهره کشای فطرت
 هم دیمشدر درر اشراف الحق عارض پاکی عرقاکی اولیجق
 شمع رخساری دوزدی ماهه ایکی قنبدیل ایدی عرش اللهه
 عرق آلود اولیجق اول سلطان کل پر زالهیه بکزر دی هان
 دانه در کبی روینده تری خوشنا ایلر ایدی اول کهری
 درلدوکنجه اولوردی خوشبو برک کل کبی اوروی نیکو
 دخی اول مفخر موجوداتک یعنی پیغامبر قرخ ذاتک
 لوحه لک خطی غایت نفیس تعلیقدر. کرچه کتبه وضع ایدلامش ایسه ده
 کوشک زمان انشاسنده تعلیق نویسلکه اشتهار ایلدیکی و سرای هایونده
 بولنان قصر لر کتبه لرینی یازدینی راشده بیان اولنان دورمش زاده
 احمد اقدینک خطی اولسی قویاً ملحوظدر .

اشبو حلیه مبارکه ایسات محرره سندن ماعدا اجدار داخلیه معلق
 و مشاهیر خطاطینک امضالرینی حاوی مذهب لوایح نفیسه موجوددر .
 بولوحه لک ارده سنده سلطان سلیم ثالث حضرتلری نام هایونلرینه اوله رق
 بک نفیس اوله رق آتون حل ایله ایشلمش بر طغرا جلب انظار تقدیر
 ایتمکده در . ینه جدار داخلیده اویمه اوله رق محراب شکنده وجوده
 کتوریلان اون سکز عدد ظریف حجره لر ساقسونیا وویانه نک قدیم ویک

وقیمتدار پورسلان و بلور اوانیسی وضع اولمشدرکه تماشای روحه صفا بخش ایتمکده در .

فرانسز صنعتکارلرندن دوبلهسی نامنده بر صنعتکارک امضاسنی حاوی پرنج التون و بالدیزلی تاریخی غایت مصنع بر منغال کوشکک صفهسند کورلمکده در؛ بومنغالک ۱۱۵۵ سنه هجریه سنه مصادف ۱۷۴۲ ده فرانسه قرالی اون بشنجی لوئی طرفندن پارس سفیریمز یکرمی سکز محمد چلبی زاده محمد سعید اقدی (پاشا) وداعتیله سلطان محمود اول حضرتلرینه اهدا والتون تقلیدی برخلیطه دن اعمال ایدلمش ایکی منغالدن بری اولدینی دیوان محاسبات رئیس ثانسی ارمناق بك اقدینک تدقیقات عالمانه لری نتیجهسند ثابت اولمشدر .

سلطان محمود اول حضرتلری زمان سلطنتلرنده ورمضان شریفک اون بشنده خرقة سعادت زیارتی رسم عالیسی خرقة سعادت بو کوشکه نقل اوله رق اجرا ایدلمشدر [۱] .

جشمکان سلطان عبدالمجیدخان حضرتلری اندرونلیرک بایرام تبریکاتی بو صفه کوشکنده قبول بیوردقلربی بومراسه اشتراک ایدوب برجیات بولنان اندرونلیر کمال فخر ایله نقل ایتمکده درلر .

محمد رفیق